C U R T E A D E A P E L N O R D

Dosarul nr.21rji-656/24 Judecătoria Orhei sediul Rezina
1-22038564-03-21rji-22072024 Judecător L.Tetiu

D E C I Z I E
În numele Legii
17 iulie 2025

Colegiul penal al Curţii de Apel Nord,
având în componenţa sa:
Preşedintele şedinţei de judecată Ghenadie Liulca
Judecători Aurelia Andronache, Ludmila Iarmaliuc

a judecat în lipsa părților, în ordine de recurs, recursul declarat de către avocatul Dragomir Aliona, împotriva încheierii Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 01.07.2024, prin care a fost respinsă ca neîntemeiată cererea acesteia înaintată în interesele condamnatului Russu Denis împotriva Hotărârii Comisiei Penitenciarului nr.17 Rezina din 04.03.2022, emisă pe marginea examinării cererii privind posibilitatea transferării condamnatului la detenție pe viață Russu Denis de la regim inițial la regim comun de detenție

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul raportor, ţinând cont de materialele prezentate instanței, pentru expunere asupra recursului, Colegiul, -

C O N S T A T Ă:

La 22.03.2022, avocatului Aliona Dragomir în interesele condamnatului Russu Denis a înaintat o plângere împotriva Hotărârii Comisiei Penitenciarului nr.17 Rezina din 04.03.2022, emisă pe marginea examinării cererii privind posibilitatea transferării condamnatului la detenție pe viață Russu Denis de la regim inițial la regim comun de detenție.

În motivarea cererii depuse avocatul a menționat că, la 04 martie 2022, în cadrul comisiei Penitenciarului nr. 17 Rezina, a fost examinată cererea acestora privind posibilitatea transferării condamnatului Russu Denis de la regim inițial la regim comun de detenție. În urma examinării, comisia a hotărât: că, la moment nu are termenul de 10 ani din momentul intrării în penitenciar, termen prevăzut la art.257/1 alin. (2) din Codul de executare, iar materialele nu pot fi înaintate către Administrația Națională a Penitenciarelor. Drept motiv fiind stipulat faptul că, în Penitenciarul nr.17 Rezina este deținut din 21 februarie 2022, nefiind posibil de dat

o apreciere întemeiată ce ține de comportament și gradul de pericol. Astfel, conform extrasului din ordinul nr. 7 din 04 martie 2022, s-a dispus refuzul privind transferul.

Nefiind de acord cu Hotărârea Comisiei, considerând că decizia emisă și motivul refuzului este una nefondată și neîntemeiată, la 07 martie 2022 cu nr.D-635 prin intermediul poştei electronice a fost înregistrată cererea prealabilă, adresată conducerii Administraţiei Naţionale a Penitenciarelor. Ca urmare, la 14 martie 2022 cu nr.3/1-D-635 a fost emis răspuns, la cererea prealabilă, semnată de către director-adjunct, comisar de justiţie, Liuba Jignea-Suveica, prin care a fost făcută trimitere la pct. 54 al Regulamentului de activitate al Comisiei penitenciarului din cadrul instituţiilor penitenciare, aprobat prin Ordinul ANP nr.120 din 13.07.2018.

Indică avocatul că la emiterea hotărârii, Comisia penitenciarului, prin emiterea unui act în privinţa condamnatului Russu Denis, nu a constatat şi elucidat pe deplin circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, iar concluzia membrilor comisiei a fost adoptată în contradicție cu circumstanţele cauzei, fiind aplicate eronat normele de drept. Administraţia din cadrul ANP nu a dat o apreciere critică la probele prezentate de către condamnatul Russu Denis, reprezentat de avocatul Aliona Dragomir.

Astfel, procesul de adoptare a deciziei în privința condamnatului, nu a fost desfășurat conform legii, or, această problemă ridică grave încălcări sistemice a drepturilor fundamentale ale omului, situaţie în care în cazul unei anchete inefective la nivel naţional, va fi deplânsă această violare Curţii Europene a Drepturilor Omului.

La 07 februarie 2022 în adresa ANP cu nr. D-307 a fost înaintată cererea avocatului Aliona Dragomir, în interesele condamnatului Russu Denis, deţinut la momentul actual în Penitenciarul nr.17 din or.Rezina. Materialele au fost repartizate în adresa Administraţiei Penitenciarului nr. 17 Rezina. Suplimentar, la 16 februarie 2022 cu nr.R- 562/22 a fost înregistrată cererea lui Russu Denis cu privire la solicitarea transferării condamnatului de la regim iniţial la regim comun de deţinere. În baza cererii a fost declarat că din data de 04 iulie 2014 pe marginea examinării dosarului penal nr. 2014028075 din 30.05.2014, a fost reţinut Russu Denis. În perioada de timp între anii 2014 - 2022, sus numitul a fost deţinut în Penitenciarul nr.13 Chişinău. Ulterior, la 21 ianuarie 2022, condamnatul Russu Denis, a fost transferat în Instituţia Penitenciară nr.17 Rezina (Bloc de regim Special) conform deciziei executorie a Curții de Apel Chişinău din 17.12.2021 (ispăşirea pedepsei detenţiunea pe viaţă).

Luând în considerație caracterizarea pozitivă a deţinutului pe toată durata detenţiei, începând cu anul 2014, de absenţa oricăror abateri/sancţiuni disciplinare şi de altă natură, prin cererea corespunzătoare a fost solicitată: admiterea cererii

spre examinare şi informarea în scris privind lista de norme şi criterii, conform Regulamentului al Instituţiei Penitenciară nr. 17 - Rezina, pentru un candidat/condamnat privind admiterea la comisia de schimbare a regimului de detenţie; includerea condamnatului Russu Denis în lista candidaţilor pentru examinarea la o comisie specială privind transferul din regimul iniţial în regimul comun de detenţie, prevăzut pentru condamnaţii la detenţiune pe viaţă cu informarea în mod şi termen prevăzut de legislaţie privind măsurile întreprinse.

La 04 martie 2022, în cadrul comisiei Penitenciarului nr. 17 - Rezina, a fost examinată cererea avocatului Aliona Dragomir şi a condamnatului Denis Russu privind posibilitatea transferării condamnatului de la regim iniţial la regim comun de deţinere, cererea privind transferul în regim comun fiind respinsă.

Solicită avocatul condamnatului anularea Hotărârii Comisiei Penitenciarului nr.17 Rezina din 04.03.2022 (ordin nr.7) în privinţa condamnatului Russu Denis, prin care s-a dispus refuzul privind transferul de la regim iniţial la regim comun de detenţie, ca fiind neîntemeiat şi nefondat, din motiv că acest act este ilegal și prin el reclamantul este vătămat în drepturile sale.

Cererea a întemeiat-o pe prevederile art.219 și 257[1] Cod de executare.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 23 iunie 2022, a fost respinsă, ca neîntemeiată, plângerea avocatului Aliona Dragomir în interesele condamnatului Russu Denis împotriva Comisiei Penitenciarului nr. 17 Rezina din 04.03.2022, emisă pe marginea examinării cererii privind posibilitatea transferării condamnatului la detenție pe viață de la regim inițail la regim comun de detenție.

La data de 27.06.2022 de către avocatul Aliona Dragomir în interesele condamnatului Russu Denis a fost depus recurs împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 23 iunie 2022, emisă de judecătorul desemnat cu atribuții ale judecătorului de instrucție, Ivan Parii.

Prin Decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04.12.2023 s-a admis recursul declarat de avocatul Aliona Dragomir în interesele condamnatului Russu Denis, s-a casat integral încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 23 iunie 2022 cu remiterea cauzei la o nouă rejudecare în aceiași instanță, în alt complet de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 01.07.2024 a fost respinsă plângerea avocatului Aliona Dragomir în intersele condamnatului Russu Denis împotriva Hotărârii Comisiei Penitenciarului nr.17 Rezina din 04.03.2022, emisă pe marginea examinării cererii privind posibilitatea transferării condamnatului la detenție pe viață Russu Denis de la regim inițial la regim comun de detenție.

Încheierea în cauză a fost contestată cu recurs de către avocatul Aliona Dragomir în interesul condamnatului Denis Russu, solicitând admiterea recursului, casarea integrală ca fiind neîntemeiată a încheierii Judecătoriei Orhei, sediul

Rezina din 01.07.2024, prin care a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată, plângerea avocatului Aliona Dragomir în interesele condamnatului Russu Denis împotriva Hotărârii Comisiei Penitenciarului nr. 17 Rezina din 04.03.2022, emisă pe marginea examinării cererii privind posibilitatea transferării condamnatului la detenţie pe viaţă Russu Denis de la regim iniţial la regim comun de detenţie, constatarea faptului că lucrările şedinţei comisiei penitenciarului din 04.03.2022, în privinţa condamnatului Russu Denis, prin care s-a dispus refuzul privind transferul de la regim iniţial la regim comun de detenţie, a avut loc cu încălcarea pevederilor art.20 și 26 din Constituţia RM (acces la justiţie, acces la apărare); prevederile art. 13 lit. a)-e) al Regulamentului de activitate al Comisiei penitenciarului din cadrul instituţiilor penitenciare, aprobat prin Ordinul ANP nr. 120 din 13.07.2018 (legalitatea, garantarea dreptului la apărare); prevederile art. 169 alin. (1) lit. d) Cod de Executare (dreptul la asistenţă juridică pe bază de contract din partea avocaţilor) şi art. 6 § 3 lit. b) si c) din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului (dreptul la un proces echitabil, timpul necesar pregătirii apărării sale, dreptul privind asistenţa de un apărător), luând în vedere recomandările şi constatările Avocatului Poporului (Ombudsmanul) pe marginea examinării cauzei respective şi decizia Curţii de Apel Chişinău din 04.12.2023.

În motivarea recursului a invocat că, prin plângerea avocatului Aliona Dragomir, depusă în interesele condamnatului Russu Denis împotriva Hotărârii Comisiei Penitenciarului nr. 17 - Rezina din 04.03.2022, emisă pe marginea examinării cererii privind posibilitatea transferării condamnatului la detenţie pe viaţă Russu Denis de la regim iniţial la regim comun de detenţie, s-a contestat procedura de examinare a comisiei din IP-17, care a fost încălcată, fiind nerespectate prevederile din Regulamentul comisiei Penitenciarului și normele sale din Cod de Executare a RM.

Astfel invocă, că la examinarea cererii nr. D-307 din 07.02.2022, repartizată în adresa Penitenciarului nr. 17- Rezina, nu au fost întrunite toate condiţiile, şi anume, a fost încălcat dreptul privind acces la informaţie, nu a fost eliberat răspuns la pct. 2 din cerere şi anume: ”Informarea în scris privind lista de norme şi criterii, conform Regulamentului al IP-17, pentru un candidat/condamnat privind admitere la comisia de schimbare a regimului de detenţie.” Astfel, ordinul intern al ANP privind reglementarea prevederilor şi criteriile pe care deţinutul sau condamnatul trebuie să le îndeplinească se ascunde, din motive necunoscute. Ceea ce sugerează că Comisia penitenciarului creează în mod deliberat bariere artificiale pentru deţinuţi pentru a refuza în continuare schimbarea regimului. Mai mult, motivele pentru care s-a refuzat schimbarea regimului nu constituie clar un argument, întrucât arată clar lipsa de profesionalism a membrilor comisiei, cărora le este frică să-şi asume responsabilitatea deciziei.

Menționează, că conform Raportului de evaluare despre realizarea Programului individual de executare a pedepsei şi despre comportamentul condamnatului Russu Denis a fost constatat: respectarea regimului de detenţie; relaţii favorabile cu personalul IP-17 cât şi cu condamnaţii; nu a depus cerere privind asigurarea securităţii personale; nu a fost depistat cu consum de băuturi alcoolice; program ”Adoptarea la mediul penitenciar” şi ”Instruire liceală” a fost realizat; program ”Antrenare în câmpul muncii” nu a fost realizat, din motive independente de dorinţa acestuia, încă manifestă interes adresându-se în scris cu cerere către ANP privind antrenare în câmpul muncii; Program ”Cetăţenie activă” şi ”Educaţie pentru sănătate în mediul penitenciar” este planificat pentru anul 2022; Evaluarea psihologică a fost pozitivă, fiind implicat activ în toate activităţile psihologice, careva tulburări de personalitate nu se atestă. Astfel, a fost aprobată concluzie a Comisiei penitenciare, că condamnatul Russu Denis are un comportament pozitiv.

La fel invocă, că conform rezultatelor caracteristicei, efectuată de Comisia penitenciară al IP nr.13 - Chişinău din 04.07. 2017; 08.06.2018; 21.03.2019; 25.02.2021: se apreciază cu nivelul ”Satisfăcător”; sancţiuni nu are; stimulări nu are; respectă regimul de detenţie; nu respectă tradiţiile hoţeşti; careva infracţiuni pe timpul detenţiei nu a comis.

Menționează, că la data de 03.02.2022 cu nr. D-271 a fost solicitată posibilitatea instruirii profesional- tehnice, în Penitenciarul nr. 17 - Rezina, a condamnatului Russu Denis, la specialitatea ”Electrogazosudor”. Menționează că condamnatul Russu Denis este unul dintre cei doi condamnaţi din tot sistemul penitenciar al Republicii Moldova, care a fost inclus în lista elevilor şi continuă să studieze la Liceul Seral nr. 2 - Chişinău, prin intermediul teleconferinţei. Are note bune şi prin comportamentul său influenţează pozitiv opinia profesorilor despre persoanele condamnate.

Atenționează, că toate cele au fost confirmate cu anexa copiilor la plângerea înaintată judecătorului şi anume: Copie răspunsului nr. 5/R-705/22 din 14.03.2022; Copie răspunsului nr.3/1-D/635 din 14,03.2022; Copie răspunsului nr. 5/D-l 1/22 din 07.03.2022; Copie extras din proces-verbal nr. 7 al Comisiei Penitenciarului nr. 17 din 04.03.2022; Copie răspunsului nr. 8/R-633/22 din 04.03,2022; Copie raport de evaluare din 11.02.2022; Copie răspunsului nr. 2/2-D-271 din 11.02.2022; Copie răspunsul nr. 2/2-D-230 din 04.02.2022; Copie confirmare nr. 431 din 23.12.2021; Copie ordinul nr. 1 din 02.09.2021; Copie confirmare nr. 267 din 24.08.2021; Copie caracteristicii din 25.02.2021; 28.03.2019; 08.06.2018; 04.07.2017 şi etc.

Astfel menționează nu este de acord cu concluziile instanţei de judecată, prin care a fost considerat nefondat argumentul condamnatului şi a avocatului în ceea ce priveşte lovirea de nulitate a deciziei adoptate de comisia P-17 Rezina la

04.03,2022, pe motiv că ei nu au participat la şedinţa acestei comisii, fiind privaţi de posibilitatea de a lua cuvânt, consideră ca fiind pripite şi ilegale, or şedinţele Comisiei se desfăşoară în strictă conformitate cu principiile si normele unanim recunoscute ale dreptului internaţional și cu prevederile Constituţiei Republicii Moldova.

În ceea ce priveşte prevederile Constituţiei RM, a menționat că potrivit art.26 ”fiecare om are dreptul să reacţioneze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor şi libertăţilor sale. În tot cursul procesului, părţile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu. ” Conform, prevederilor art. 53, persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptăţită să obţină recunoaşterea dreptului pretins, anularea actului şi repararea pagubei.

La caz menționează şi prevederile art. 6 § 3 lit. b) şi c) CEDO, ”să dispună de timpul şi de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale; să se apere el însuşi sau să fie asistat de un apărător ales de el şi, dacă nu dispune de mijloacele necesare remunerării unui apărător, să poată fi asistat gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiţiei o cer.

În ceea ce priveşte principiile de activitate şi atribuţiile Comisiei ele sunt prevăzute la pct. 13 al Regulamentului de activitate al Comisiei penitenciarului din cadrul instituţiilor penitenciare, aprobat prin Ordinul ANP nr. 120 din 13.07.2018, şi anume: legalităţii - şedinţele Comisiei se desfăşoară în strictă conformitate cu principiile şi normele unanim recunoscute ale dreptului internaţional, cu tratatele internaţionale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituţiei Republicii Moldova şi ale altor acte legislative şi normative naţionale precum şi prezentului Regulament; garantării dreptului la apărare - la examinarea materialelor în cadrul Comisiei, deţinutul are dreptul de a fi audiat, de a prezenta dovezi în apărarea sa şi de a fi asistat de un apărător ori de a fi reprezentat de persoana împuternicită legal în acest sens, transparenței - presupune participarea directă a persoanei condamnate în cadrul şedinţei de lucru a comisiei şi familiarizarea acesteia cu decizia adoptată şi motivele ce au servit temei pentru decizia în cauză; obligativitatea opiniei - membrii comisiei au obligaţia de a se pronunţa motivat pentru fiecare chestiune aflată pe rol şi în privinţa fiecărei persoane examinate.

Concluzionează, că toate aceste prevederi din pct. 13 lit. a), b), d) şi e) al acestui Regulament al ANP la examinarea cererii avocatului Dragomir A. privind posibilitatea transferării condamnatului la detenţie pe viaţă Russu Denis de la regim iniţial la regim comun de detenţie au fost încălcate, or, examinarea cererii la 04.03.2022 a avut loc fără participarea condamnatului şi fără invitaţie a avocatului său (nu a fost înştiinţată despre locul, data şi ora desfăşurării şedinţei Comisiei).

Având în vedere aceste încălcări privind îngrădirea intenţionată de la participarea directă la şedinţa Comisiei, condamnatul Denis Russu și avocatul Aliona Dragomir nu a avut posibilitate de a depune explicaţii, expuneri, răspunsuri, demersuri pe marginea chestiunilor examinate.

Astfel, prin cerere din 25.03.2022 cu nr. R-1049 a solicitat eliberarea copiei procesului-verbal redactat (integral), pentru a fi posibil accesul la materialele hotărârii, conţinutul prezentărilor, expunerilor, întrebărilor, răspunsurilor, demersurilor, examinării actelor, constatărilor efectuate, explicaţiile persoanelor invitate la şedinţa Comisiei; obiecţiile membrilor Comisiei şi etc.

Mai mult, declară, că nu este clar din care motiv şi scop Administraţia Penitenciarului nr. 17 - Rezina, prin răspunsul emis i-a refuzat eliberarea copiei documentelor din proces-verbal al comisiei Penitenciarului nr. 4 din 04.03.2022, motivând aşa numita protecţia datelor cu caracter personal, interzicerea cât şi anexarea la dosarul personal al deţinuţilor extrase din ordin/proces-verbal al Comisiei, cu trimiterea la pct. 53.

Evidențiază, că prin îndeplinirea necorespunzătoare a obligaţiilor de serviciu, neglijenţa intenţionată, se încalcă prevederile pct. 52 care prevede că procesul-verbal redactat va fi sigilat, numerotat, după care va fi anexat la dosarul de nomenclatorul respectiv, care se ţine si se păstrează la secretarul Comisiei pe un termen de 1 an, după care va fi predat în arhiva instituţiei penitenciare respective.

Astfel, conform cererii condamnatului Russu Denis, la data de 11.02.2022 a fost elaborat un Raport de Evaluare despre realizarea Programului individual de executare a pedepsei şi despre comportamentul condamnatului, emis de către Penitenciarul nr.17 - Rezina.

Indică, că în rubrica, emisă de Serviciul de Reintegrare Socială al IP-17, ofiţer principal al SRS, comisar de justiţie, Veaceslav Melnic, a indicat: program ”Antrenare în câmpul muncii” nu a fost realizat din motive independente de dorinţa acestuia, încă manifestă interes adresându-se în scris cu cerere către ANP privind antrenare în câmpul muncii, iar programul „Cetăţenie activă” şi ”Educaţie pentru sănătate în mediul penitenciar” este planificat pentru anul 2022;

Conform Raportului de evaluare din 11.02.2022 prezentat Comisiei, comportamentul condamnatului Denis Russu a fost apreciat ca fiind - pozitiv. Totodată, conform informaţiei prezentate în răspunsurile ANP cu nr. 5/R-705/22 din 14.03.2022 şi nr. 8/2230 din 06.07.2022 şi anexate la prezenta cerere, ”în scopul stabilirii gradului de pericol al D-stră, aţi fost precăutat la Comisia Penitenciarului care a avut loc la data de 04.03.2022, unde în baza ordinului nr. 4 DIP MJ RM din 13.01.2009 s-a hotărât fără aplicarea cătuşelor fată de D-stră în timpul depistării pe teritoriul Penitenciarului nr. 17 - Rezina” - ceea ce înseamnă, că condamnatul nu prezintă pericol, iar gradul de pericol este scăzut. ”Conform Planului individual a condamnatului întocmit la data de 27.01.2022, care conţine

nevoile, programele şi activităţile obligatorii pe care ultimul trebuie să le desfăşoară pe toată perioada executării pedepsei”...condamnatul Russu Denis a fost implicat și a participat pe parcursul anului 2022 la toate programele planificate.

Apărarea invocă, că nu este clar ce argumente au fost exprimate pro şi contra în timpul examinării Comisiei din 04.03 2022. Mai mult, administraţia din cadrul ANP nu a dat o apreciere critică la probele prezentate de către condamnatul Russu Denis, reprezentat de avocatul său. În această ordine de idei, examinarea Comisiei penitenciară nu a fost desfăşurată conform legii, or, această problemă ridică grave încălcări sistemice a drepturilor condamnaţilor deţinute în Penitenciarul nr. 17 - Rezina.

Menţionează că, în calitate de participant la proces, deţinutul are dreptul deplin de a accesa materialele care o privesc (copie proces-verbal redactat, conform pct. 53 din Regulamentul), pe care refuză să-i fie eliberat.

Totodată, invocă că examinând cererile sub nr. 03-191/22 din 21.03.2022 şi cererile suplimentare nr. 03-191-1/22 din 28.03.2022, în care a fost invocată încălcarea dreptului lui Denis Russu de acces la informaţia din dosarul personal, în special în privinţa documentelor referitoare la lucrările şedinţei comisiei penitenciarului din data de 04.03.2022, şi de acces la consiliere juridică, la data de 16.11.2022 sub nr. 07-6/15-2264 a fost emisă Recomandare de Ordin General întocmită în temeiul pct. 8 subpct. 6 din Regulamentul de organizare şi funcţionare a Oficiului Avocatului Poporului aprobat prin Legea nr. 164/2015, prin care a fost constatată încălcarea dreptului lui Denis Russu la apărare (prezenta avocatului) la şedinţele comisiei, garantat inclusiv de art.169 alin. (1) lit. d) Cod de Executare.

Apărarea reține, că conform prevederilor art.451 Cod de procedură penală, procedura de rejudecare şi limitele acesteia se reglementează de prevederile art. 436, care se aplică în mod corespunzător.

Totodată, având în vedere decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău din 04.12.2023 prin care s-a admis recursul declarat de avocatul Aliona Dragomir în interesele condamnatului Russu Denis, casată încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 23.06.2022 şi trimisă cauza la rejudecare în alt complet de judecată, în conformitate cu prevederile alin. (2) art. 436 CPP, pentru instanţa de rejudecare indicaţiile instanţei de recurs sânt obligatorii în măsura în care situaţia de fapt rămâne cea care a existat la soluţionarea recursului.

Invocă, că examinarea Comisiei penitenciară din Penitenciarul nr. 17 - Rezina se desfăşoară cu încălcări, restricţionând complet accesul la rezultatele hotărârii motivate şi neglijând punerea în aplicare a normelor din Regulamentul de activitate al Comisiei penitenciarului din cadrul instituţiilor penitenciare, aprobat prin Ordinul ANP nr. 120 din 13.07.2018, astfel limitând accesul la justiţie şi la apărare, garantat de art. 20 şi 26 din Constituţia Republicii Moldova. Administraţia Penitenciarului nr.17 - Rezina, nu a întreprins nimic pentru înlăturarea acestor

neajunsuri, s-a limitat cu un răspuns formal prin care i-a îngrădit complet accesul la opiniile şi explicaţiile membrilor Comisiei, expuse în privinţa condamnatului Russu Denis.

Astfel, prin prezenta plângerea depusă împotriva Hotărârii Comisiei Penitenciarului nr. 17 din 04.03.2022, solicită anularea în tot a acestui act defavorabil, ca fiind ilegal or prin el petiţionarul Russu Denis este vătămat în drepturile sale.

Totodată, menționează scrisoarea-răspuns cu nr.3/1-D-635 din 14.03.2022, la cererea prealabilă, semnată de către director-adjunct, comisar de justiţie, prin care a fost făcută trimitere la pct. 54 a Regulamentului de activitate al Comisiei penitenciarului din cadrul instituţiilor penitenciare, aprobat prin Ordinul ANP nr. 120 din 13.07.2018, o consideră neîntemeiată şi în general nerezonabilă. Având în vedere cele menţionate, consideră că Administraţia Naţională a Penitenciarelor nu a jucat un rol activ în examinarea cererii prealabile şi nu a luat toate măsurile necesare pentru a colecta probe suplimentare şi pentru a stabili adevărul

Consideră, că decizia emisă de către Comisia penitenciară prin emiterea Hotărârii Comisiei Penitenciarului nr. 17 din 04.03.2022 în privinţa condamnatului Russu Denis, dar şi Ordinul nr. 7 din 04.03.2022 prin care s-a dispus refuzul privind transferul de la regim iniţial la regim comun de detenţie, ca fiind neîntemeiată şi nefondată, iar examinarea cererii prealabile în ordinea controlului ierarhic superior a fost părtinitoare şi unilaterală, care de facto a rămas fără examinare.

La caz, examinând cererile sub nr. 03-191/22 din 21.03.2022 şi cererile suplimentare nr. 03-191-1/22 din 28.03.2022, în care a fost invocată încălcarea dreptului lui Denis Russu de acces la informaţia din dosarul personal, în special în privinţa documentelor referitoare la lucrările şedinţei comisiei penitenciarului din data de 04.03.2022, şi de acces la consiliere juridică, la data de 16.11.2022 sub nr. 07-6/15-2264 a fost emisă Recomandare de ordin General întocmită în temeiul pct. 8 subpct. 6 din Regulamentul de organizare şi funcţionare a Oficiului Avocatului Poporului aprobat prin Legea nr. 164/2015, prin care a fost constatat încălcarea dreptului lui Denis Russu la apărare (prezenţa avocatului) la şedinţele comisiei, garantat inclusiv de art. 169 alin. (1) lit. d) Cod de Executare.

Astfel declară, că reieşind din cumulul probelor administrate, Comisia penitenciară nu a soluţionat cauza sub toate aspectele de fapt şi de drept, în consecinţă Hotărârea Comisiei Penitenciarului nr. 17 - Rezina, emisă la data 04.03.2022, şi ordinul nr. 7 din 04.03.2022 prin care s-a dispus refuzul privind transferul condamnatului Russu Denis, de la regim iniţial la regim comun de detenţie, fiind ilegală şi neîntemeiată.

Pentru a fi restabilită asigurarea efectivă a drepturilor fundamentale ale lui Denis Russu, consideră imperios necesară intervenţia judecătorului de instrucţie,

pentru a fi anulată Hotărârea Comisiei Penitenciarului nr. 17 - Rezina din 04.03.2022, şi ordinul nr. 7 din 04.03.2022 prin care s-a dispus refuzul privind transferul condamnatului Russu Denis, de la regim iniţial la regim comun de detenţie.

Face referire, că la data de 16.11.2022 sub nr. 07-6/15-2264 a fost emisă recomandare de ordin general întocmită de Avocatul Poporului, prin care a fost constatat încălcarea dreptului lui Denis Russu la apărare (prezenţa avocatului) la şedinţele comisiei, prin concluzii argumentate avocatului Aliona Dragomir în interesele lui Denis Russu, de la instanţa de fond, a solicitat constatarea faptului că lucrările şedinţei comisiei penitenciarului din 04.03.2022, în privinţa condamnatului Russu Denis, prin care s-a dispus refuzul privind transferul de la regim iniţial la regim comun de detenţie, a avut loc cu încălcarea prevederilor art. 20 si 26 din Constituţia RM (acces la justiţie, acces la apărare); prevederile pct. 13 lit. a)-e) al Regulamentului de activitate al Comisiei penitenciarului din cadrul instituţiilor penitenciare, aprobat prin Ordinul ANP nr. 120 din 13.07.2018 (legalitatea, garantarea dreptului la apărare); prevederile art. 169 alin. (1) lit. d) Cod de Executare (dreptul la asistenţă juridică pe bază de contract din partea avocaţilor) şi art. 6 § 3 lit. b) si c) din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului (dreptul la un proces echitabil, timpul necesar pregătirii apărării sale, dreptul privind asistenţa de un apărător), luând în vedere constatările Avocatului Poporului (Ombudsmanul) pe marginea examinării cauzei respective şi decizia Curţii de Apel Chişinău din 04.12.2023;

Finalmente consideră, că instanţa de fond, deşi era obligată să argumenteze convingător fiecare motiv invocat în parte, a ignorat aceste prevederi şi a pronunţat o încheiere nemotivată.

Potrivit art.447 alin.(1) CPP, *recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezenţa părţilor la proces*, alin.(2) stipulând, că *instanţa de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părţilor la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinţei*.

Astfel, pentru data de 05.06.2025, la numirea cauzei spre examinare părților li-a fost comunicat despre acest fapt și despre dreptul de a depune referință. La caz, au fost depuse concluzii scrise în susținerea recursului.

Verificând argumentele recursului în raport cu materialele prezentate instanței și prevederile legii, Colegiul penal a ajuns la concluzia, că recursul urmează a fi respins ca nefondat, respectiva soluție fiind adoptată în conformitate cu prevederile art.449 alin.(1), pct.1), lit.a) CPP, potrivit căruia *”Judecând recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: ...respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă: ...recursul este nefondat”*.

Instanţa de recurs consideră, că judecând cererea înaintată în interesele condamnatului Russu Denis împotriva Hotărârii Comisiei Penitenciarului nr. 17

Rezina din 04.03.2022, emisă pe marginea examinării cererii privind posibilitatea transferării condamnatului la detenție pe viață Russu Denis de la regim inițial la regim comun de detenție, instanța de fond a respectat normele procesuale, a verificat complet, obiectiv, suficient și în ansamblu împrejurările pe caz, cât și argumentele formulate în cererea condamnatului, corect ajungând la concluzia privind respingerea cererii înaintate de către acesta ca fiind una neîntemeiată.

Potrivit prevederilor art.469 alin.(1) pct.18) CPP, *la executarea pedepsei, instanţa de judecată soluţionează alte chestiuni prevăzute de lege care apar în procesul executării pedepselor de către condamnaţi*.

În conformitate cu art.199 alin.(1) Cod de Executare, *transferarea condamnaţilor dintr-un penitenciar în altul de acelaşi tip ca urmare a schimbării regimului de deţinere sau din alte motive întemeiate se dispune de către directorul al Administraţiei Naţionale a Penitenciarelor, la demersul administraţiei penitenciarului sau din oficiu*.

Potrivit art.219 alin.(4) din Codul de executare, transferarea condamnatului dintr-un regim de deţinere într-un alt regim de deţinere, în cadrul aceluiaşi penitenciar, se efectuează în temeiul hotărârii comisiei înfiinţate în penitenciar.

Conform art.257[1] alin.(2) Cod de executare (în vigoare la data depunerii plângerii), în regim iniţial, condamnatul la detenţiune pe viaţă se află timp de 10 ani din ziua intrării în penitenciar. În funcţie de personalitatea, comportamentul condamnatului şi gradul de pericol posibil din partea acestuia, termenul menţionat poate fi redus, cu transferarea condamnatului în regim comun, prin decizia directorului Administraţiei Naţionale a Penitenciarelor, luată în temeiul hotărârii comisiei înfiinţate în penitenciar în componenţa enunţată la art.219 din prezentul cod.

Potrivit art.219 alin.(4) din Codul de executare coroborat cu art. 257[1] alin.(2) din același act normativ, se stabilesc două etape conescutive ce urmează a fi parcurse pentru a se decide transferul de la regim inițial la regim comun, a persoanei condamnate la detenție pe viață, care a executat mai puțin de 10 ani din ziua intrării în penitenciar: hotărârea comisiei înfiinţate în penitenciarul unde ispășește pedeapsa condamnatul privind acceptarea transferului și ulterior, decizia directorului al Administraţiei Naţionale a Penitenciarelor privind transferul condamnatului de la regim inițial la regim comun de detenție.

Instanța de judecată corect a reținut, că potrivit extrasului din procesul-verbal nr.07 al Comisiei penitenciarului nr.17 Rezina din 03.04.2022, s-a refuzat transferul condamnatului Russu Denis din regim comun de detenție în regim înlesnit.

Potrivit Deciziei privind transferarea condamnatului în regim comun de detenție din 04.03.2022, membrii comisiei P-17 Rezina, unanim au votat împotriva posibilităţii transferării acestuia din regimul iniţial în regimul comun de deţine,

precum și înaintării unei astfel de propuneri în adresa Administraţiei Naţionale a Penitenciarelor, deoarece în acel scurt timp de aflare a lui Russu Denis în P-17 Rezina, personalul instituţiei n-a avut posibilitatea reală de a-i stabili ”personalitatea, comportamentul condamnatului și gradul de pericol posibil din partea lui”. S-a mai indicat, că Russu Denis, conform datelor Sistemului automatizat informaţional „Registrul persoanelor reţinute, arestate şi condamnate” din data de 23.07.2014 până la 21.01.2022 (momentul transferării în Penitenciarul nr. 17-Rezina) s-a deţinut doar în Penitenciarul nr.13-Chișinău.

În acest sens, instanța a acceptat argumentul formulat de către membrii comisiei, potrivit căruia condamnatul Russu Denis s-a aflat în P-17 Rezina începând cu 21.01.2021, iar termenul de pedeapsă ispășit de condamnat în acest penitenciar până la data deciziei comisiei, era insuficient pentru a da o apreciere comportamentului condamnatului.

Totodată, se reține că potrivit raportului de evaluare despre realizarea programului individual de executare a pedepsei, condamnatul Russu Denis, nu realizase acest program la data examinării de către comisia penitenciară. La fel, potrivit circumstanțelor descrise în raportul respectiv, condamnatul a încălcat anterior regimul de detenție, manifestat prin păstrarea de obiecte interzise, precum și refuz de a îndeplini cerințele personalului penitenciar. Ultima sancțiune disciplinară aplicată a fost la 30.07.2020.

În acest context, se consideră corectă concluzia Comisiei P-17 Rezina, potrivit căreia perioada relativ scurtă de detenție executată de condamnat în Penitenciarul nr.17 Rezina nu poate oferi indicii relevante privind personalitatea acestuia. Această concluzie este susținută de faptul că, potrivit informațiilor din raport, condamnatul a comis anterior abateri de la regimul de detenție, în timp ce se afla într-un alt penitenciar.

Totodată, s-a stabilit, că condamnatul Russu Denis a fost transferat de la regim inițial la regim comun începând cu data de 27.03.2024.

Potrivit prevederilor art.469 alin.(1) pct.18) CPP, *la executarea pedepsei, instanţa de judecată soluţionează alte chestiuni prevăzute de lege care apar în procesul executării pedepselor de către condamnaţi*.

Ca urmare, instanța a subliniat că cererea avocatului Aliona Dragomir în interesele condamnatului Russu Denis, privind transferarea condamnatului la detenție pe viață Russu Denis de la regim inițial la regim comun de detenție este irelevantă, dat fiind faptul că la data de 27.03.2024 condamnatul Russu Denis a fost transferat de la regim inițial la regim comun.

Astfel, în mod întemeiat, instanța de fond a făcut trimitere la articolul 219 alin.(4) din Codul de executare, coroborat cu articolul 257[1] alin. (2) din același act normativ, care reglementează expres procedura aplicabilă persoanelor condamnate

la detenție pe viață, aflate în executarea pedepsei de mai puțin de 10 ani de la data încarcerării.

Conform acestor dispoziții legale, transferul unei astfel de persoane de la regimul inițial la regimul comun de detenție se poate realiza doar în urma parcurgerii a două etape obligatorii și succesive, după cum urmează: adoptarea unei hotărâri de către comisia înființată în cadrul penitenciarului unde se află în executare pedeapsa, privind acceptarea propunerii de transfer la regimul comun și remiterea deciziei finale de către directorul Administrației Naționale a Penitenciarelor, prin care se aprobă (sau nu) transferul efectiv al condamnatului la regimul de detenție superior.

În mod pertinent, instanța de fond a reținut că, potrivit Deciziei Comisiei Penitenciarului nr. 17 Rezina din 04 martie 2022, privind examinarea posibilității transferării condamnatului Russu Denis la regimul comun de detenție, toți membrii comisiei au votat în unanimitate împotriva transferului acestuia din regimul inițial. Totodată, comisia a refuzat să înainteze o propunere în acest sens către Administrația Națională a Penitenciarelor, motivând decizia prin faptul că, în perioada scurtă de timp de la transferul condamnatului în Penitenciarul nr. 17 Rezina, personalul instituției nu a avut posibilitatea efectivă de a-i evalua personalitatea, comportamentul și gradul de pericol social potențial.

Instanța a mai reținut că, potrivit datelor furnizate de Sistemul automatizat informațional „Registrul persoanelor reținute, arestate și condamnate”, în perioada 23 iulie 2014 – 21 ianuarie 2022 (data transferului la Penitenciarul nr. 17 Rezina), condamnatul Russu Denis a fost deținut exclusiv în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, fără a avea un istoric anterior în alte instituții de detenție.

În conformitate cu cele expuse anterior, Colegiul se declară solidar cu soluția adoptată în cauză, inclusiv sub aspectul în care judecătorul de instrucție a confirmat validitatea argumentației formulate de membrii Comisiei Penitenciarului nr. 17 Rezina.

Astfel, s-a reținut în mod justificat că condamnatul Russu Denis a fost transferat în Penitenciarul nr. 17 Rezina la data de 21 ianuarie 2021, iar perioada executată în această instituție, până la momentul adoptării deciziei comisiei, a fost insuficientă pentru a permite o evaluare obiectivă și completă a comportamentului său în detenție.

Totodată, instanța de fond a apreciat în mod obiectiv faptul că, potrivit raportului de evaluare privind realizarea programului individual de executare a pedepsei, la data examinării cazului de către Comisia Penitenciarului, condamnatul Russu Denis nu realizase programul menționat.

De asemenea, în raport au fost menționate circumstanțe relevante privind comportamentul anterior al condamnatului, respectiv faptul că acesta a încălcat regimul de detenție, prin deținerea de obiecte interzise și refuzul de a executa

cerințele legale ale personalului penitenciar. Ultima sancțiune disciplinară aplicată acestuia a fost înregistrată la data de 30 iulie 2020.

În aceste condiții, instanța a reținut în mod corect că decizia comisiei Penitenciarului nr. 17 Rezina de a nu propune transferul condamnatului la regim comun a fost justificată. Aceasta s-a întemeiat, pe de o parte, pe durata relativ scurtă a detenției în P-17 Rezina, insuficientă pentru o evaluare temeinică a conduitei deținutului, și, pe de altă parte, pe antecedentele comportamentale negative înregistrate anterior în alt penitenciar, relevante pentru aprecierea riscului și a personalității condamnatului.

Potrivit materialelor cauzei, instanța a constatat că, având în vedere conduita bună manifestată de condamnat, precum și eforturile considerabile depuse în vederea reintegrării sociale — în special prin participarea activă la activități socio-educative, la procesul de învățământ și instruire profesională — și în temeiul prezentării favorabile din partea comisiei penitenciarului, ori ca urmare a expirării termenului de aflare în regim inițial, în conformitate cu art. 257^1 pct. 2 din Codul de executare al Republicii Moldova, condamnatul Russu Denis a fost transferat la regimul comun de detenție începând cu data de 27 martie 2024 (f.d. 188).

Contrar poziției de dezacord exprimată de recurentă în prezenta cauză, Colegiul penal apreciază susținerile apărării ca fiind de natură strict declarativă, în condițiile în care instanța de fond a reținut în mod întemeiat că pretențiile și solicitările formulate în interesul condamnatului Russu Denis, referitoare la transferul acestuia de la regimul inițial la regimul comun de detenție, și-au pierdut actualitatea juridică.

Această concluzie se întemeiază pe faptul dovedit că, la data de 27 martie 2024, condamnatul Russu Denis a fost efectiv transferat de la regimul inițial la regimul comun, solicitarea respectivă fiind între timp admisă și realizată în fapt, aspect confirmat în cursul procesului și necontestat prin probe contrare

În ceea ce privește soluția adoptată de instanța de fond, Colegiul penal apreciază că alegațiile recurentului sunt lipsite de suport juridic și nu întrunesc condițiile necesare pentru a fi admise.

Colegiul reține că, potrivit poziției oficiale prezentate de Avocatul Poporului (Ombudsmanul), în cauza ce îl privește pe petiționarul Denis Russu, s-au constatat deficiențe de ordin procedural privind respectarea dreptului la apărare, în special în contextul ședinței comisiei penitenciarului din data de 04 martie 2022, desfășurată fără prezența apărătorului desemnat al deținutului. Ombudsmanul a constatat că administrația penitenciarului nu a respectat obligația pozitivă de a informa în mod activ persoana deținută cu privire la dreptul la asistență juridică și nu a întreprins măsuri adecvate pentru implicarea efectivă a apărătorului în procedura de analizare a regimului de detenție. În acest sens, s-a apreciat că dreptul la apărare a fost viciat, iar procedura s-a desfășurat în mod netransparent.

Respectiv, Ombudsmanul a întreprins măsuri pentru remedierea aspectelor semnalate, inclusiv prin sesizarea autorităților competente și emiterea de recomandări menite să prevină repetarea unor asemenea deficiențe.

Totodată, e de menționat faptul, că în contextul specific al speței, nu se impune constatarea formală a încălcării printr-o hotărâre judecătorească, întrucât dreptul afectat – accesul la avocat în cadrul unei proceduri administrative interne – nu are, în acest caz, caracterul unui drept de natură contencioasă care să impună repararea printr-un act jurisdicțional.

Astfel, Colegiul penal similar instanței de fond reține, că drepturile invocate ca încălcate, au beneficiat deja de o formă de protecție și remediere administrativă, iar natura procedurii nu impune în mod obligatoriu o constatare judiciară suplimentară a încălcării, în lipsa unui prejudiciu juridic direct și actual ce ar necesita reparare pe calea contenciosului.

În aceste circumstanțe, se constată că încheierea instanței de fond este legală și temeinic motivată, iar criticile formulate în recurs nu aduc elemente de natură să conducă la casarea sau modificarea acesteia.

Pentru aceste motive, Colegiul penal conchide că recursul este nefondat și urmează a fi respins, cu menținerea încheierii atacate în întregime.

În contextul celor expuse și conducându-se de art.449 alin.(1) pct.1) lit.a) CPP, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Respinge ca nefondat recursul declarat de către avocatul Dragomir Aliona, împotriva încheierii Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 01.07.2024, prin care a fost respinsă ca neîntemeiată cererea acesteia înaintată în interesele condamnatului Russu Denis împotriva Hotărârii Comisiei Penitenciarului nr. 17 Rezina din 04.03.2022, emisă pe marginea examinării cererii privind posibilitatea transferării condamnatului la detenție pe viață Russu Denis de la regim inițial la regim comun de detenție, cu menținerea fără modificări a încheierii în cauză.

Preşedinte de şedinţă: Judecător: Judecător:

Copia corespunde originalului.